

УДК: 37.016:615.1/2:[378.091:005.963]:615.15-057.85

**ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОТЕРАПІЇ НА КУРСАХ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОВІЗОРІВ**

д. мед. н., Білай І. М., к. фарм. н. Гетало О. В., к. мед. н., Красько М. П., к. фарм. н., Демченко В. О., к. фарм. н. Остапенко А. О.

Запорізький державний медичний університет, Україна, м. Запоріжжя

Метою цієї роботи є висвітлення шляхів удосконалення викладання деяких питань фармакоterapiї для провізорів слухачів курсів підвищення кваліфікації на факультеті післядипломної освіти. Методичні принципи, що ми використовуємо, дозволяють розширити уявлення слухачів курсів підвищення кваліфікації про основні напрямки та можливості сучасної фармакоterapiї і прискорити мотивацію для подальшого самостійного вивчення цієї важливої медичної дисципліни.

Ключові слова: викладання фармакоterapiї, післядипломна освіта.

Білай І. М., Гетало О. В., Красько Н. П., Демченко В. О., Остапенко А. А. Проблемы преподавания фармакоterapiи на курсах повышения квалификации провизоров / Запорожский государственный медицинский университет, Украина, г. Запорожье

Целью этой работы является освещение путей совершенствования преподавания некоторых вопросов фармакоterapiи для провизоров слушателей курсов повышения квалификации на факультете последипломного образования. Методические принципы, которые мы используем, позволяют расширить представления слушателей курсов

повышения квалификации об основных направлениях и возможности современной фармакотерапии и ускорить мотивацию для дальнейшего самостоятельного изучения этой важной медицинской дисциплины.

Ключевые слова: преподавание фармакотерапии, последипломное образование.

Bilay I. M., Hetalo O. V., Krasko M. P., Demchenko V. O., Ostapenko A. O. Problems of teaching pharmacotherapy at training courses pharmacists / Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine, Zaporizhzhia.

The aim of this work is to highlight ways to improve the teaching some of the issues of pharmacotherapy for pharmacists at training courses at the Faculty of Postgraduate Education. Methodical principles that we use allow for increased representation at training courses on basic directions and possibilities of modern drug therapy and accelerate the motivation for further independent study of this important medical discipline.

Keywords: teaching pharmacotherapy, improvement of teaching, postgraduate education.

Головним завданням курсу фармакотерапії є ознайомлення провізорів слухачів курсів підвищення кваліфікації з принципами медикаментозної терапії окремих нозологічних груп захворювань, що сприяє підвищенню професійної компетентності цих фахівців, формуванню в них широкої ерудиції. Фармакотерапія вивчає основні принципи та напрямки проведення медикаментозної терапії окремих захворювань. Вона базується на експериментальних даних і теоретичних положеннях фармакології, медико-біологічних наук, а також на фактичному матеріалі клінічних дисциплін. Така система підготовки сприяє більш раціональній

організації роботи аптечної мережі, яка відіграє велику роль у забезпеченні ефективного і безпечного використання лікарських препаратів у практиці лікування хворих.

Метою цієї роботи є висвітлення шляхів удосконалення викладання деяких питань фармакотерапії для провізорів слухачів курсів підвищення кваліфікації на факультеті післядипломної освіти.

За час навчання вони засвоюють на пізнавальному рівні основні методи клінічного обстеження хворих, загальну симптоматологію і синдромологію найбільш поширених захворювань, знайомляться з загальними принципами побудови діагнозу. У процесі вивчення фармакотерапії на основі теоретичного матеріалу, отриманого на кафедрах фармакології, технології ліків, фармакогнозії, фармацевтичної хімії та організації і економіки фармації поєднуються знання з етіології, патогенезу основних нозологічних одиниць з принципами їх медикаментозної терапії.

Реалізація цих та інших завдань, які стоять перед курсом фармакотерапії, дозволяє провізорам слухачам курсів підвищення кваліфікації засвоїти науково обґрунтовані принципи застосування медикаментів, які сприятимуть усуненню недостатньої компетенції провізорів в області фармакотерапії, а також підвищить ефективність терапії і зменшить ризик, пов'язаний з комплексним використанням лікарських засобів. Крім того, подібна підготовка фахівців повинна передбачати їх активну участь у створенні нових та удосконаленні традиційних схем фармакотерапії.

Викладання фармакотерапії проводиться в Запорізькому державному медичному університеті з 1985 року. За цей час провізори слухачі курсів підвищення кваліфікації відчули об'єктивні труднощі, пов'язані з

відсутністю навчальної літератури з фармакотерапії, адаптованої для них, а також з тим фактом, що література, призначена для студентів медичного факультету та лікарів, малодоступна для провізорів слухачів курсів підвищення кваліфікації через відсутність базових знань клінічних дисциплін . І тільки з 1998 року з'явився перший підручник "Фармакотерапія" під редакцією академіка Б.А. Самури. Крім того, заслуговує на увагу також підручник "Фармакотерапія з основами клінічної фармакології" під редакцією академіка В.І. Петрова (1996 рік). У 2003 році вийшов підручник «Клінічна фармакологія і фармакотерапія» для фармацевтичних вузів і факультетів під редакцією В.Г. Кукеса і А.К. Стародубцева.

Позитивними сторонами викладання фармакотерапії є також введена вперше курація хворих та написання протоколу з вивчення ефективності та безпеки фармакотерапії, демонстрація тематичних хворих.

На кожному занятті, починаючи з другого, проводиться тестування слухачів курсів підвищення кваліфікації, що дозволяє об'єктивізувати і прискорити контроль рівня їх підготовки, що особливо важливо на сучасному етапі реформування вищої медичної школи, вимагаючи лікарів та провізорів міцних і глибоких знань з фармакології та фармакотерапії. До кожної теми є від 15 до 20 тестів. Пропонується відповісти на кілька запитань (зазвичай до 5) і дати одну правильну відповідь. Відповіді на питання вирішуються в ручному варіанті з наступним підрахунком суми балів: враховуються знання як правильних, так і неправильних, відповідей (кожен - по +1 балу), у разі відмови від відповіді - 0 балів, при невідповідності рішення слухачів курсів підвищення кваліфікації і еталона - (- 1 бал). Тестування оцінюється за загальною сумою позитивних і

негативних балів відповідно до міжнародного стандарту: 91 - 100% від еталонної суми балів даного тесту - "відмінно"; 81 - 94% - "добре"; 71 - 84% - "задовільно"; менше 70% - "незадовільно".

Наш досвід показує високу ефективність і корисність, запропонованих методів тестового контролю знань з фармакотерапії. У нас є послідовність і спадкоємність у викладанні фармакотерапії, фармакології та клінічної фармації провізорам-слухачам курсів підвищення кваліфікації. Дуже велике значення мало й те, що наші слухачі курсів підвищення кваліфікації користувалися навчально-методичним посібником з фармакотерапії, розробленим відповідно до нової програми, затвердженої в 2014 році.

Навчальний процес завершується оформленням протоколу з вивчення ефективності та безпеки фармакотерапії та його захистом. Наприкінці курсів підвищення кваліфікації провізори проходять тестування за програмою «Елекс» та співбесіду. У нас є список 120 екзаменаційних питань по загальним та приватним проблемам фармакотерапії, включених до білетів для співбесіди.

Взагалі, враховуючи наш досвід, постановка навчального процесу відповідає вимогам вищої школи. Кожне практичне заняття і лекція супроводжуються використанням сучасних досягнень експериментальної та клінічної медицини. Протягом майже трьох десятиліть у викладанні цього цікавого предмету для слухачів підвищення кваліфікації виробилася доброзичлива вимогливість з об'єктивною оцінкою знань на кожному занятті. Таким чином, враховуючи, що фармакотерапія - одна з швидко прогресуючих і динамічних галузей медицини, нам є над чим працювати і

вдосконалювати методи викладання, є що впроваджувати в практичну охорону здоров'я.

Досвід викладання фармакотерапії провізорам на курсах підвищення кваліфікації показує, що використовувані нами методичні принципи дозволяють розширити їх уявлення про основні напрямки та можливості сучасної фармакотерапії і прискорити мотивацію для подальшого самостійного вивчення цієї важливої медичної дисципліни. Для цього є резерви подальшого удосконалення навчально-методичного процесу.

Література:

1. Белай И. М. Учебно-методическое пособие к практическим занятиям по клинической фармации для провизоров-курсантов по специальности «Общая фармация». – Запорожье, 2011. – 40 с.

2. Зіменківський А. Б. Клінічний провізор в системі охорони здоров'я /А. Б. Зіменківський, Л. Є. Зарума // Вісник фармакології і фармації. – 2007. - №6. – с. 58-60.

3. Клінічна фармакологія : підручник / О. Я. Бабак, О. М. Безугла, В. І. Волков; за ред. О. Я. Бабака, О. М. Білова, І. С. Чекмана. – К. : Медицина, 2008. – 768 с.

4. Фармакотерапія : підручник для студентів фарм. факультетів / під ред. О. В. Крайдашенка, В. Р. Купновицької, І. М. Кліща, В. Р. Лизогуба. – Вінниця : Нова Книга, 2010. – 644 с.

5. Толочко В. М. На шляху гармонізації фармацевтичної освіти до європейського освітнього простору // Досягнення та перспективи розвитку фармацевтичної галузі: Матеріали VI національного з'їзду фармацевтів. – Х.: Вид-во НФаУ, 2005. – С.45-46.

References:

1. Belai Y. M. Uchebno-metodycheskoe posobye k praktycheskym zaniatiam po klynycheskoi farmatsyy dlia provyzorov-kursantov po spetsyalnosti «Obshchaia farmatsyia». – Zaporozhe, 2011. – 40 s.
2. Zimenkivskiy A. B., Zaruma L. Ye. Klinichniy provizor v systemi okhorony zdorov`ya // Visnyk farmakolohii i farmatsii. – 2007. - #6. – s. 58-60.
3. Klinichna farmakolohiia : pidruchnyk / O. Ya. Babak, O. M. Bezuhla, V. I. Volkov; za red. O. Ya. Babaka, O. M. Bilova, I. S. Chekmana. – K. : Medytsyna, 2008. – 768 s.
4. Farmakoterapiia : pidruchnyk dlia studentiv farm. fakultetiv / pid red. O. V. Kraidashenka, V. R. Kupnovytskoi, I. M., Klyshcha, V. R. Lyzohuba. – Vinnytsia : Nova Knyha, 2010. – 644 s.
5. Tolochko V. M. Na shliakhu harmonizatsii farmatsevychnoi osvity do yevropeiskoho osvitnoho prostoru // Dosiahnennia ta perspektyvy rozvytku farmatsevychnoi haluzi: Materialy VI natsionalnoho z`yizdu farmatsevtiv. – Kh.: Vyd-vo NFaU, 2005. – S.45-46.